

որ ամեն րան իրենն է և իրեն կրպտու-
կանի և ոչ թէ մասնաւոր անհատի մը
կամ Միաբանութեան մը :

ՅԻՍՈՒՍ

ՅԱՏԵՆԻ ՀՐԷԻՑ

Աստուածորդւոյն Յիսուսի մարդ-
կային ազգին աւանդած կաակը՝ այն
է Աւետարանը , մի այնպիսի գե-
ղեցիկ , սրտառուչ , օգտաւատ և ըս-
քանչեւ մատեան է՝ որոյ առհասա-
րակ մարդկային ազգի մատուցած բազ-
մադիմի օգուտներն և անհամար բա-
րիքները աշխարհի սկիզբէն ցարդ բո-
լոր հեղինակաց , ամեն փիլիսոփայից և
համայն գրաւիտաց երկնած և երկա-
սիրած հեղինակութիւնները չեն կա-
րողացած մատուցանել : Ս . Աւետա-
րանը մի այնպիսի Մատեան է , որոյ
մէջ ամեն աստիճանի և հասակի մար-
դիկ կարող են գտնել իրենց վիճակին
և կացութեան վերաբերեալ օգտակար
խրատներ և քաջաբերական յորդորներ ,
ուստի որ և է վշտացեալ , անկեալ ,
հալածեալ և տառապակիր մարդ՝ երբ
աշխարհի ցաւերէն ճնշուած մարդ-
կանց անիրաւութենէն սիրտը դառ-
նացած յաջողութենէ յուսակոտուր և
լքեալ հոգւով Աստուծոյ միտմա-
րութեան և օգնութեան կը դիմէ .
երբ Ս . Աւետարան կը կարդայ քրիս-
տոնէական ջերմ եռանդով քանի միտ-
թարուծիւն , քանի սփոփանք և քա-
նի բերկրութիւն չղգար նորա այրած
սիրտն և լքեալ հոգին . երբ կը տես-
նէ հոն Աստուածորդւոյն Յիսուսի բա-

նիւ և գործով ցոյց տուած գեղեցիկ
համբերատարութեան , արիական նա-
հատակութեան վսեմ օրինակները :

Աւաքինի և բարեգործ մարդ մը իւր
որ և է մի բարենպաստակ ձեռնարկու-
թեան դէմ նախանձու և չարակամու-
թեան հանած խռնդոտները երբ կը
տեսնէ՝ անիրաւութեան եւ բռնու-
թեան փոթորիկներէն հալածուելով ,
երբ չարչարանաց եւ դատապարտու-
թեան կը մտնուի և այս ամեն զոր-
կանքներէն հոգին դառնացած և սիր-
տըն արեամբ լցուած՝ իւր միակ միտ-
թարուծիւնը երբ Ս . Աւետարանի
մէջ կ'որոնէ . այնպիսին քանի միտմա-
րութիւն և քաջաբերութիւն չղգար
գտնելով հոն Աստուածորդւոյն Յի-
սուսի այն վսեմ և պատկառելի օրի-
նակը զոր ներկայացուցած է նա Հրէից
քահանայապետի դատաւորանական ,
կամ լաւ եւս է ասել բռնաւորական
ստեղծին առջեւ , որոյ պատմութիւնը
սրտառուչ և սքանչելի կերպիւ կը նը-
կարագրէ Յովհաննէս Ս . Աւետարա-
նիչն :

Հրէական քահանայից , դպրաց և
փարիսեցւոց կեղծաւոր դասերն , որք
ի վաղուց հետէ Յիսուսի դէմ նախան-
ձու և ատելութեամբ լեցուած զայն
դատապարտելու և մահացնելու հնար
կ'որոնէին , մեծի ուրբաթու այն սոս-
կալի գիշերն՝ սրօք և բրօք զինեալ՝ ա-
պերախտ Յուդայի առաջնորդութեամբ
երբ Յիսուսին կը հանդիպին կեղրո-
նեան հեղեղաւոր եղբրքը և ձերբակա-
լելով զնա ժամանակի քահանայապե-
տին առջեւ կը ներկայացնեն , Քահա-
նայապետն հարցում կ'ուղղէ նմա եւ
կ'ուղէ բացատրութիւն լսել իւր բեր-
նէն իւր գործոց եւ վարդապետու-
թեանց մասին :

Առ այս Յիսուսի տուած պատաս-
խանը այսպէս կը ներկայացնէ մեզ .

նորա ամենահաւատարիմն և նոյն խոյն չարչարանաց վայրերուն մէջ անգամ ՚ի նմանէ անբաժան Յովհաննէս Ս. Աւետարանիչն « Պատասխանի ետ նրմա Յիսուս . ես յայտնապէս խօսեցայ յաշխարհի . ես յամենայն ժամ ուսուցի ՚ի ժողովուրդեանն եւ ՚ի տաճարի անդ . ուր ամենայն հրէայք ժողովեալ էին , և ՚ի ծածուկ ինչ ոչ խօսեցայ . զի հարցանես զիս , հարց զայնոսիկ , որ լուսնն թէ զի՛նչ խօսեցայ ահաւասիկ նոքա գիտեն թէ զի՛նչ ասացի ես » : Յիսուսի այս պատասխանին մէջ արդէն պարզապէս կ'երեւի այն մեծ վստահութիւնն ու խղճի անդորրութիւնը , զորս կուենեան այն ամեն անմեղ և խղճի խայթէ ազատ մարդիկ որք ՚ի զուր կը բամբասուէին և կ'ամբաստանուէին նախանձու կամ ատելութեան չար ոգիէն . և այսպիսի վրտառհ , համարձակ և աներկիւղ պատասխան մը շատ անգամ բաւական է արդէն համոզել ուղիղ և արդարադատ դատաւոր մը ամբաստանելոյն արդարութեան մասին . սակայն քահանայապետն և նորա շուրջը խմբուած կեղծաւոր օրինականներն չէին կրեր իրենց մէջ արդարութեան և ուղղութեան զգացմանց և ոչ նշոյն անգամ . այլ անիրաւութեան և ատելութեան կրիւք վարակեալ մի միայն Արդարք դատապարտելու և իրենց վատ կրից յագուրդ տալու որ և է միջոց կ'որոնէին . և ասոր յայտնի ապացոյցն այն է , որ նոցա ամենքն ալ արդէն գիտէին թէ՛ Յիսուսի վարդապետութիւնը և նորա գործերն ի՛նչ էին . նոցա շատերն արդէն շատ անգամ նորա թէքարողութեանը և թէ՛ հրաշալի գործոց ներկայ գտնուելով զարմացած և մախաջած էին , նոցա շատերն և թերեւս ամենքն իսկ արդէն բազմաքանակ փորձած , նորա հետ վեճի

բռնուած և ամօթապարտ յետս նահանջած էին , ուստի ակն յայտնի կ'երեւի , որ նոցա նպատակը Յիսուսի արդար կամ մեղապարտ լինելը հասկընալ չէր , քանզի արդէն հոգւով և խղճով կըզգային նորա արդարութիւնը . այլ միակ բաղձանքն էր գտնել մի որ և է բարոյր , որպէս զի այնու խաժամութիւն մոլեռանդութիւնը գրգռելով , Յիսուսի մահը վճռեն և այս իսկ յուսով կ'ուղղէ քահանայապետն Յիսուսին այն հարցը թերեւս նորա մի ձախող պատասխանովը աւելի դիւրութիւն ունենայ նպատակին հասնելու :

Իսկ Յիսուս որ իւր աստուածային ամենագէտ կարողութեամբն . նոցա իւրաքանչիւրի սրտին խորը թափանցած էր և հոգւոյ ծալքերը քննած՝ գիտէր նոցա խորհուրդը . առանց իւր կողմէն բան մը ըսելու առ ժողովուրդն կ'առաքէ զնոսա որպէս զի անոնցմէ իմանան , որով և իւր դատաւորաց չաւրամտութիւնը ՚ի գերեւ հանելով , առնուղակի կերպիւ կը կշտամբէ և քահանայապետը ըսելով թէ ես աշխարհի մէջ յայտնապէս խօսեցայ ուր քահանայապետ , ես ամեն ատեն ուսուցի ժողովուրդեան այն տաճարին մէջ , ուր ամեն հրէայներն ժողովուած էին , ես ծածուկ ոչ մի բան չը խօսեցայ և չը գործեցի . ես ՚ի մթան կամ ՚ի խաւարի չեմ քարոզած իմ վարդապետութիւնս , ես պարզամիտ ժողովուրդեան մի ամտութիւնը չեմ պատրած շտոյնցիչ ցոյցերով կամ ահարկութեամբ . այլ իբրեւ հայր և իբրեւ եղբայր՝ գորովագին սիրով և քաղցր խնամով ցոյց տուած եմ նոցա իրենց թշուառութիւնը , մոլորութիւնը և փրկութեան ճանապարհը . իմ քարոզած ճշմարտութիւններս անհերքելի եւ յաւիտեան կան են , իմ վարդապետութիւնս ոչ

միայն Ձեզ . ոչ միայն հրէից աղբին . այլ եւ հեթանոսաց եւ ընդհանուր մարդկութեան համար է եւ ուսուցած կրօնքս տիեզերական . իմ խօսքերս , իմ քարոզութիւններս եւ վարդապետութիւնս իմ կտակս է եւ այս կտակը պիտի աւանդուի ապագայ սերունդին , ոչ միայն հրէից այլ եւ հեթանոսաց . ոչ միայն աղատից այլ եւ ծառայից , ոչ միայն արանց այլ եւ կանանց . սոյն կտակն պիտի աւանդուի անխտիր աւմեն հասակի եւ սեռի անձանց , յաղգէ յաղգ պիտի անցնի եւ պիտի տեսէ անկորուստ մինչեւ ցլխաձան . դարերու մէջ աղգեր եւ ժողովուրդներ պիտի քննեն զայն եւ պիտի համալուին նորա ճշմարտութեան . վասնորոյ ես բնաւ պատճառ մը չունիմ զանոնք դադանի պահելու եւ ահա այս վստահութեամբ Սողոմոնեան այն մեծ տաճարին մէջ յունին բաղմութեան հրէից խօսած եմ իմ վարդապետութիւններս . բարձր լերանց վրայ բիւրաւոր բաղմութեանց ներկայութեան քարոզած եմ իմ ուսումնս եւ իմ գործերս Երուսաղէմի բոլոր սահմանաց մէջ հրապարակաւ 'ի տես ամենեցուն եւ 'ի լուր աշխարհի կատարած եմ . ուստի հարցուր ամեն անոնց որք տեսած են իմ գործերս եւ լսած իմ վարդապետութիւնս եւ նոքա թող յայտնեն քեզ թէ ինչ խօսած եմ եւ ի՞նչ րրած :

Յիսուսի այս վսեմ եւ համարձակ պատասխանը բոլորովին 'ի դերեւ հանելով քահանայապետի եւ նորա համախոհից չարամտութիւնը եւ եւս 'ի նախանձ եւ 'ի սրտմոռութիւն կը գրգռէ զնոսա , որք զյայտք եւ զյերեկ անդադար կը խորհէին թէ ի՞նչպէս մահացունեն զնա եւ ազատին նորա աղղկցութենէ , եւ ահա հոս է ամենէն զարմանալին , քանզի ի՞նչ աղղկեցութիւն կրնար ունենալ այն խեղճ

աղքատ , անշուք եւ թափառական Յիսուսն . այս ծփն , շքեղ եւ իշխանութեամբ պերճուցեալ քահանայապետի եւ օրինականաց դատուն վրայ , ինչ որ է բարութեան աղղկեցութիւնը չարութեան վրայ , ճշմարտութեան աղղկեցութիւնը ստութեան վրայ եւ լուսոյ աղղկեցութիւնը խաւարին վրայ քանզի Յիսուս թէեւ աղքատ , թէեւ անշուք , թէեւ թափառական . եւ որ իւր դուրսը հանգչեցնելու տեղ մը անգամ չունէր աշխարհի մէջ . սակայն իրեն հետ անբաժան ունէր այն Աստուածային հղոր զօրութիւնը , որ բարձր եւ գեր 'ի վեր է աշխարհի ամեն զօրութենէն . իւր անաջառ արդարութիւնը եւ գործաւոր գթութիւնը , իւր ամբիժ սրբութիւնը եւ անըստգիւտ կեանքը իւր հեղահամբոյր բնաւորութիւնը եւ մարդասիրական գործերն , որք բոլորովին ներհակ էին դարաց եւ փարիսեցւոց վէս եւ կեղծ ցոյցերուն եւ գողող ու անհամբոյր բնաւորութեան , Յիսուսի այս ամեն քաղցր եւ բարեբարոյ հանգամանքներն զինքը սիրելի եւ պաշտելի րրած էին այն խեղճ , թշուառ եւ օրինաց խրատութեան տակ ճնշուած ողորմելի եւ տգէտ ժողովրդեան , որք անհովիւ ոչ խարներու պէս ցիր եւ ցան մոլորած էին :

Յիսուսի վարդապետութիւններն եւ յայտնած Աստուածային ճշմարտութիւններն խաւարի մէջ խարխալող եւ ընդ լծով օրինաց ճնշեալ ստրուկ հասարակութեան լոյս եւ շունչ տալով , վերակենդանութիւն պարգեւեց եւ ազատութիւն շնորհեց . ժողովուրդն սթափեցաւ իւր մահառիթմէն , ճանաչեց իւր ճշմարիտ հովիւր , եւ թօթափեց վարձկաններու ծանր եւ դժուարակիր անուրը . յորմէ սարսափահար վնեւրով քահանայից

գարաց և փարիսեցւոց ընչաքաղց դասերն, կը զայրանան, կը յուզուին խորհուրդ կը կազմեն թէ ի՞նչ կերպով դարան գործեն. որպէս զի սպանանեն արդարն՝ որ իրենց դժպէտի կը թըւէր. և որոյ պարզ, խոնարհ եւ անկեղծ կեանքը բոլորովին տարբեր էր իրենց շուայ, գոռոզ եւ կեղծաւոր կեանքէն:

Այն քահանայից դպրաց և փարիսեցւոց դասերն, որք ծանր և դժուարակիր բեռներ կը բառնային խեղճ ժողովրդեան խոնջեալ եւ կորացեալ սուտւոյ վրայ և իրենք գոնէ մատի ծայրով անգամ չարժեք չէին ուզեր. նոքա, որք ստուծեամբ և կեղծաւորութեամբ խմորուած իրենց ամեն դարձերը մի միայն ՚ի ցոյցս մարդկան կ'առնէին և իրենց գրպանները կընդլայնէին. նոքա, որք փառասիրական տենդիւ տաճորեալ ընթրեաց մէջ առաջին գահը և հրապարակաց մէջ առաջին պատուոյ տեղը նստիլ ցանկանալով, մարդիկներէն ևս ռաբբի ռաբբի կոչուիլ կը բաղձային. նոքա, որք այրեաց եւ որբոց ստացուածները առանց խղճի կը կողոպտէին, և պատշառանօք երկար աղօթքներ կընէին. նոքա որք մժղուկը կը քսմէին և ուղարկուիլ կը տային և որք միայն արտաքինը սուրբ համարելով ՚ի ներքուստ լի էին ապականութեամբ և անարբութեամբ, վերջապէս նոքա որք Յրկնից արքայութիւնը ժողովրդեան առջեւ փակելով ոչ իրենք կը մոռնէին եւ ոչ այլոց մանելու թոյլ կը տային, ՚ի հարկէ պիտի խռովէին, պիտի բարկանային և պիտի զայրանային մահու ատելութեամբ այն Յիսուսին դէմ, որ խայտառակելով իրենց ամեն խարդախութիւնները և զրկելով զիրենք ամեն իրաւունքէ, ուսոյց ժողովրդեան թէ Աստուծոյ արքայութիւնն ամեն մար-

դու իրեն ներսի կողմն է. հասկացուց նոցա, թէ գթասիրական և առաքիւնական մի գործ, մեծածախ զոհերէ և բազմահարուստ ողջակէզներէ աւելի ընդունելի է Աստուծոյ առջեւ. ցոյց տուաւ նոցա յանձն իւր այն փրկիչը՝ որ նահապետաց խոստացուած, մարգարէներէն գուշակուած և հասարակութենէն կըստասուէր անհամբեր ակնկալութեամբ և որ ձրի շնորհիւ պիտի թողուր ամեն հասակի եւ աստիճանի մարդկանց մեղքերը, միայն նոքա հաւատային թէ նա է որդին Աստուծոյ, մատնանիլ ցոյց տուաւ նոցա ճշմարտութեան ճանապարհը և հաւկացուց թէ ի՞նչ է յաւիտենական կեանքը և զայն ստանալու միակ միջոցը:

Այսպէս ահա Աստուածորդին Յիսուս մարգասիրական անհուն գթութեամբ յերկնից ՚ի յերկիր խոնարհելով՝ լոյս, շնորհք, գութ, մարգասիրութիւն և ամեն բարիք լիաբուռն կը սփռէ աշխարհի վրայ, և իբրեւ կաթոգին հայր իւր Աստուածային թեւերը տարածած՝ խոնջեալ և տառապակիր մարդն յինքն կը հրաւիրէ խոստանալով իւր Աստուածային գրկաց մէջ հանգուցանել. իսկ ապերախտ և ըմբոստ մարդն աշխարհի սիրով կապուած, նախաչարին աթոռոյն իւր սիրտը եւ հոգին պատուանդան ըրած, տեսնելով կը տեսնէ և չը տեսներ, լըսելով կը լսէ և չիմանար. կը տեսնէ Յիսուսի անստգիւտ կեանքը, նոքա հրաշալի գործերը եւ զարմանալի արարքը և կը համոզուի թէ երբէք մի հասարակ մարդ այդպիսի գործ չէ կարող գործել, սակայն միւս կողմէն ամբարտաւանութեան ոգին և շահասիրութեան տենջը չեն թողուր համազուտ խոստովանիլ թէ նա է ճշմարիտ որդին Աստուծոյ. կը լսէ Յիսուսի ուղիղ վարդապետութիւնը, նոքա յայտ-

նոճ անհերքելի ճշմարտութիւնները
և անաչառ ստատոս ու յանդիմութիւ-
նը մարդու թեանց, նախապաշարմանց,
կորուժեան և ամեն տեսակ գեանա-
քարչ ապականութեանց դէմ, տի 'ի
բերան կը լինի և լուսութեամբ կը խոս-
տովանի նորա իրաւունքը . սակայն
միւս կողմէն մի և նոյն շար ոգին դար-
ձեալ կ'արգելու զնա եւ չը թողուր
խոնարհիլ և ընդունիլ սիրով և փր-
կուիլ: Բարէ, ողբալի վիճակ և ողոր-
մելի յիմարութիւն . մարդկային վատ
կրից յառաջ բերած աղէտներն քանի՞
ցաւալի են և մի կարէ թուել անոնց-
մէ յառաջ եկած աղէտները: Ի ստեղծ-
մանէ առաջին մարդոյն մինչեւ ցայսօր
հարցասիրէ՝ աւանդութիւնները, թրդ-
թատէ՝ պատմութիւնները եւ յուզե-
անցեալը և տես թէ ո՞ր աղէտ . ո՞ր կու-
տորած և ո՞ր արիւնհեղութիւն մարդ-
կային յիմար կրից թափէն չէ յառաջ
եկած . մարդոց մէջ գտնուած վատ
կիրքերն ու զգացումներն եթէ ան-
ղուստ և սանձարձակ թողուին, այն-
պիսի աղէտներ յառաջ կը բերեն, յորոյ
կը սոսկայ և կը քարասփի աշխարհ:
Մարդկային ազգի առաջին ընտանի-
քէն սկսեալ են թարկեալ է մարդն կա-
տաղի կրից այս աղետալի ազգեցու-
թեան և կը կրէ ցարդ . Արարչագոր-
ծութեան պատմութիւնը կը ներկա-
յայնէ մեզ Կայէն մը, որ իւր բար-
բարոս ձեռքը իւր սիրելի եղբոր ար-
դար Աբելի անարար արեամբ կը ներ-
կէ և ի՞նչ է այս սոսկալի անգթու-
թեան պատճառ . Ս. Գրոց նոյն պատ-
մական մասը եթէ ուշիւ կարգամք, իս-
կայն կը տեսնեմք նախանձու դեռեւս
միտցող ոգին, որ իբրեւ սոսկալի ճի-
ւաղ կը ժպտի անողորմ իւր առաջին
յաղթանակը քաջութեամբ 'ի գործ
դնելուն վրայ: Աստուածապաշտն,
արդարն եւ երկիւղածն Աբել մա-

հուամբ կը սրտովուի . վասն զի իւր
եղբոր Կայէնէն աւելի բարի սիրտ մը
ունէր . անկից աւելի առաքինի էր և
անկէ աւելի քերմ եռանդով կը պաշ-
տէր զԱստուած: Կայէն որ չար սիրտ
մը ունէր, ծանր թուեցաւ իրեն տես-
նել և միշտ աչքին առջեւ ունենալ
այնպիսի մէկը, որոյ կեանքը իւր կե-
նաց' չը նմանիր և որոյ սրտի բարու-
թիւնը մի անբարբառ յանդիմանու-
թիւն էր իւր սրտի չարութեան դէմ:
Յակոբայ որդիւր կորուսանել կ'աշխա-
տին իրենց եղբայր արդար Յովսէփը,
որպէս զի նորա սրտի բարութեան և
հոգւոյ ազնուութեան քով իրենց սր-
տի չարութիւնը և հոգւոյ վատութիւ-
նը աւելի չը խայտառակուի: Հռոմու-
լոս Հռովմայ առաջին բռնակալն դա-
ւաճանութեամբ կը վերջացնէ իւր գա-
հակից ծերունի Սաբինայւոյն կեանքը,
որոյ բարութիւնը եւ քաղցրութիւնը
հակադատկեր մ'էր իւր չարութեան
և բարբարոսութեան հետ: Պասք մը
լի թագաւորն թունաւորելով կը մա-
հացնէ այն մեծ ժարդը, որ հայ հայ-
րենեաց պաշտպանը և իւր բարերար-
էր, որոյ օրբութիւնը, առաքինու-
թիւնը և անաչառ ուղղութիւնն յա-
րատեւ յանդիմանութիւն էր իւր մոլի
եւ վատշուէր կենաց դէմ: Քաղիկ
Բագրատունի հարստութեան վերջին
չառաւիղն, այն հայրենասէր և առիւ-
ծատիրա թագաւորն իւր նախարարաց
նախանձուն զոհ կ'երթայ և յունա-
կան դաւաճանութեամբ իւր կեանքը
կը զրաւէ, որոյ հետ միասին 'ի սեւ
գերեզման կ'իջնեն և հայ հարստու-
թեան անգին նշխարներն:

Թողումք անցեալը, որ իւր ընդար-
ձակութեան մէջ անհամար օրինակներ
կը պարունակէ և որք նախանձու, ա-
տելութեան եւ կամ անարդ շահա-
սիրութեան ոգիէն ծնունդ առած

էն . նկատենք ներկայն , որ միշտ մեր աչքին առաջն է , զոր կը տեսնենք աչքը և կը լսենք ականջօք , այս լուսաւորեալ դարուն մէջ , ուր մարդկային ազգի հոգւոյ կատարելութիւնները իրենց զենիթը հասած կը կարծուին . ուր ազատութիւն , հաւասարութիւն , եղբայրութիւնն և իրաւունք ամեն ուրեք կը քարոզուին , կը ճառուին և կը տրամաբանուին . ուր անհատական իրաւանց սահմաններ կը գծուին և ընդհանուր մարդկութեան յառաջագիմութեան , քաղաքակրթութեան և բարութեան կենցաղավարութեան յատակագծեր կը պատրաստուին , զարմանալի չէ տեսնել քաղաքագիտական հնարներ , քաղաքական դաւեր և նոյն իսկ արիւնահեղ և մարդախանձ պատերազմներ , որք նոր նոր և հետզհետէ յերեւան դալով հասարակութեան ապահովութիւնը կը խանգարեն և անդորրութիւնը կը վրդովեն . և ի՞նչ է այս ամենուն պատճառ . եթէ սին պատրուակներէ չը խաբուինք , եթէ այլ և այլ փողփողուն բառերու տակ սքողեալ դործուած դերերուն բուն աղբիւրը եւ նպատակը ճշդիւ ըմբռնեմք , կը տեսնեմք իսկոյն որ ամենուն աղբիւրն եւս փառասիրական , շահասիրական և նախանձութեան վատ զգացումներն են . և ահա սոյն մի և նոյն զգացումներն են , որք քահանայից և օրինականաց խղճին վրայ տիրապետելով և հոգւոյն վրայ բռնանալով կամաւ կը կուրացընեն զնոսա , որք չուզելով տեսնել ճշգրտման լոյսը և արդարութեան արեւդակը՝ աչքերնին կը գոցեն և յամառութեամբ հետամուտ կը լինին արդար Յիսուսի մահուանը , ամեն անիրաւ միջոց ի գործ դնելով :

Սակայն Աստուած , որ ի յաւիտեանից արդէն մարդկային փրկութեան համար իւր սպասուական եւ անդին

արիւնը թափելու պատրաստուած էր և աշխարհի վերայ իւր անցուցած բոլոր կենաց մէջ մի և նոյն նպատակաւ անխէհէր համարձակութեամբ քայլ առ քայլ դէպ ի Գողգոթայի դադար իր զիմէր , այն մահատու սարաւանդակին վերայէն յաւիտենական կեանք և անմահութեան շնորհք սրբաւելու . երբ դատաստանի կ'ենթարկուի՝ արժանաւայել կերպիւ կը պաշտպանէ իւր անմեղութիւնը եւ իւր վարդապետութեան ճշմարտութիւնն ու օգտակարութիւնը , որոյ վերայ չը կրնայով իւր անիրաւ դատաւորները վնաս մը դնել , այնքան կը զայրանան և կը բորբոքին մինչեւ որ նոցա արբանեակներէն մին յանդուգն ձեռք մի ապասկ կ'ածէ Յիսուսի երեսին , “ Այդպէս պատասխանի տաք քահանայապետին ” ըսելով . իբր թէ քահանայապետի ներկայութեան ճշմարտութիւն խօսիլ , արդարութիւն յայտնել եւ անմեղութիւն պաշտպանելը ծանր յանցանք և անքաւելի մեղք լինէր : Յիսուս արհամարհելով այս բռնական կոշտ արարքը և վստահ իւր առ քահանայապետն ուղղած պատասխանին ճշմարտութեան եւ համեստութեան վերայ , նոցա խղճին կը զիմէ , և անիրաւութիւննին երեսնուն կը տայ սառզոռ եւ խղճահար խօսքով , “ Եթէ չոր ինչ խօսեցայ ” վրայեւ վասն չարին , ապա թէ ոչ ընդէր հարկանես ” :

Գ . Ս . Շահանիւտ :

